

Kunnskapsdepartementet

**”Høring - forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov -
Kompetanseregler m.m.”,**

Det vises til utsendte ”Høring - forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov - Kompetanseregler m.m.”, datert 20.10 2010. Avdeling for lærer- og tolkeutdanning, Høgskolen i Sør-Trøndelag, har gitt de ulike fagseksjoner ved avdelingen anledning til å kommentere høringen. De innkomne innspill fra de seksjoner som valgte å svare ut fra sitt ståsted er markert med hvilket fagområde de representerer. Vi tror disse uttalelsene gir nyttig informasjon, både generelt og spesifikt for vurderinger rundt de enkelte fag.

Innledningsvis vil det knyttes noen overordnede kommentarer til enkelte deler av høringen.

Når det gjelder punkt 2.4 om ”Kompetansekrav for tilsetting og undervisning”, støtter HiST arbeidet med å knytte kompetansekrav til undervisningen i tillegg til eksisterende krav til kompetanse for tilsetting. Det foreslås å ”innføre krav om 30 relevante studiepoeng for å undervise i norsk/samisk og matematikk på barnetrinnet (1-7 årstrinn). For ungdomstrinnet (8-10 årstrinn) vil det bli foreslått krav om 60 relevante studiepoeng for å undervise i norsk/samisk, matematikk og engelsk og 30 relevante studiepoeng for å undervise i øvrige fag, og i videregående skole vil det bli foreslått krav om 60 relevante studiepoeng for å undervise i alle fag.” HiST anser disse forslagene som en fornuftig skjerping av kravene til kompetanse for å undervise i tråd med de omlegginger som grunnskolereformen har ført med seg.

HiST er enig i at ”kompetansekravene for undervisning ikke skal gjelde for den som før ikrafttredelse av de nye reglene hadde tilstrekkelig kompetanse for tilsetning etter reglene som da gjaldt.” Gjennom en målrettet etter- og videreutdanning kan det være mulig å heve kompetansen til den som ikke oppfyller de nye krav til kompetanse.

Når det gjelder punkt 2.4.2 om midlertidige ansettelser, bør det så langt som råd er også søkes å tilfredsstille nye kompetansekrav. Når alternativet som skisseres i høringen beskrives som et umulig krav å oppfylle for alle vikarer, må konsekvensen bli at man kan fravike kravet om undervisningskompetanse. I ansettelser som følger etter dagens §10-6 i Opplæringsloven, må en kunne vurdere å kreve at det skal kreves av kompetansekravene til undervisning fylles i løpet av tilsettingsperioden, hvis dette anses som realistisk.

Det har kommet uttalelser fra fire fagseksjoner ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning. Disse er fra naturfagseksjonen, musikkseksjonen, engelskseksjonen og seksjon for kunst og håndverk.

Naturfagseksjonen:

Vi har valgt å konsentrere oss om punktet:

- *Innføre krav om kompetanse for undervisning i opplæringslova og privatskolelova (kap 2), da vi mener at kun dette punktet ligger innenfor vårt kompetanseområde.*

I avsnittet ”Bakgrunn for forslaget” fremheves det:

Som et ledd i styrkingen av lærernes kompetanse er den tidligere allmennlærerutdanningen erstattet av to nye, differensierte grunnskolelærerutdanninger for henholdsvis 1.-7. trinn og 5.-10. trinn fra høsten 2010. Gjennom reformen får de nye lærerne en spesialisert kompetanse i å lede læringsprosesser tilpasset elever på enten 1.-7.trinn eller 5.-10.trinn. Utdanningene vil ha en større grad av faglig fordypning. De nye lærerutdanningene er mer profesjonsrettete og har en sterkere fagdidaktisk orientering. Utdanningene skal være forskningsbaserte og praksisorienterte.

Sett på denne bakgrunn mener vi kravene som stilles til kompetanse for undervisning i fag både for lærere med utdanning i grunnskolelærerutdanningen for henholdsvis 1. – 7. og 5. – 10. trinn ikke går langt nok, spesielt i sammensatte fag som naturfag og samfunnsfag. Disse fagene er syntesefag og krever kompetanse innenfor flere fag som tradisjonelt er egne vitenskapsfag.

Når det gjelder krav til nyutdannede lærere som fra 2014 skal undervise på 1. – 7. trinn, er det kun i norsk/samisk og matematikk det stilles krav til kompetanse, og da bare 30 studiepoeng. Bortsett fra i disse fagene vil de nye lærerne fremdeles fremstå som allmennlærere uten formelle krav til kunnskaper og didaktisk kompetanse i de fagene de skal undervise i. I stortingsmelding 11/2008-9 beskrives allmennlærerutdanning slik (pkt 1.2): *”Dagens allmennlærerutdanning er for bred til å gi lærerkandidatene nødvendig faglig og pedagogisk kompetanse for alle trinn og fag i skolen.”*

Med den faglige og didaktiske kompetansen som forslaget innebærer kan naturfagseksjonen ikke se at det siterte problemet er kommet nærmere sin løsning. Vi mener det bør stilles krav til kompetanse i alle fag lærerne skal undervise i, også på 1. – 7. trinn, minimum 30 stp. Vi mener også at skoleeier, ved rektorene, må få et ansvar for å sette sammen lærerteam på de ulike trinnene slik at lærerne til sammen dekker alle fagene og kan dele undervisningen seg i mellom for å få til en slik dekning. Vi er oppmerksomme på at dette vil kunne bli et problem for små skoler, og at et slikt krav ikke må føre til problemer - ”yrkesforbud” for lærere som er utdannet før disse kravene kom. Her bør pragmatiske overgangs-/unntaksordninger nyttes, men på en slik måte at reformens mål om lærere med økt faglig kompetanse vil være mulig på sikt. Her slutter vi oss til de forslagene som er listet opp i forslaget.

Vi er også bekymret for at kompetansen til nye lærere som er utdannet for 5. – 10. trinn ikke skal bli utnyttet for undervisning på 5. – 7. trinn, også et slags ”yrkesforbud”, unntatt på store 1 – 10 skoler.

Når det gjelder kompetansen til nye lærere som skal undervise på ungdomstrinnet, og som har grunnskoleutdanning for 5. – 10. trinn, er det positivt at det kreves 60 studiepoeng for å undervise i matematikk, norsk og engelsk. Men, vi er også av den oppfatning at for undervisning på ungdomstrinnet bør det være et krav til 60 studiepoeng også i andre fag. Igjen vil vi spesielt fremheve de sammensatte fagene, naturfag og

samfunnsfag. Vi mener det er en inkonsekvens mellom kravene som er foreslått for å undervise i naturfag på ungdomstrinnet, og oppbygningen av den nye grunnskolelærerutdanningen for 5. – 10. trinn. I naturfag er det slik at det første 30 studiepoengsemnet omfatter omtrent bare halvparten av emnene som er aktuelle for undervisningen på 5. – 10. trinn. De emnene som per i dag ligger som kompetansekrav etter 10. trinn i LK – 06 undervises for en stor del i det andre studiepoengsemnet. Dette gir fremtidige lærere i naturfag i ungdomsskolen et kompetanseproblem. Vi tror også at det finnes liknende problem i samfunnsfag.

Når det gjelder undervisning på videregående skole, er vi positive til at det kreves 60 studiepoeng for å undervise i et fag, men ser at undervisning i naturfag i 1. klasse kan bli et problem også her. Mange av lærerne som er utdannet ved universitetene har bare ett eller to av ”hovedfagene” i naturfaget (biologi, fysikk og kjemi), og vil dermed ikke ha kompetanse til å undervise i det/de andre fagene. Her mener vi det bør stilles tilleggskrav til en viss kompetanse i det/de fagene lærerne i utgangspunktet ikke har kompetanse i, minimum 15 studiepoeng. Det samme problemet gjelder for så vidt også universitetsutdannede lærere som skal undervise naturfag på ungdomstrinnet.

Musikkseksjonen:

Musikkseksjonen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avd. for lærer og tolkeutdanning, ønsker at kompetansekravet for å undervise i musikk på ungdomstrinnet, 8. -10. trinn bør være 30 studiepoeng, slik departementet foreslår. Den viktigste begrunnelsen vi har er at dette vil være en realistisk målsetting for mange skoler, også i mindre kommuner.

Engelskseksjonen:

I gjeldende kompetansekrav kreves det 60 relevante studiepoeng for tilsetning i engelsk, norsk og matematikk i ungdomsskolen. Vi vurderer det som svært positivt at kompetansekravene nå også knyttes til undervisning i faget. Samtidig anser vi det som viktig at krav om faglig kompetanse til undervisning i fag også gjenspeiles i 1. – 7. trinn, spesielt i fag hvor kravet i dag er 60 studiepoeng i ungdomsskolen. Vi vil derfor sterkt anbefale at kompetansekravet i ungdomsskolen også gjenspeiles i kompetansekravet i 1. – 7. trinn slik at det også settes et kompetansekrav til 30 studiepoeng for å undervise engelsk i 1. – 7. trinn på lik linje med norsk/samisk og matematikk.

Vi mener at et økt kompetansekrav i 1. – 7. trinn kan bidra til å styrke interesse og status for denne delen av grunnskolelærerutdanningen, og samtidig bidra til å bygge opp en helt nødvendig fagkompetanse som skal legge best mulig faglig grunnlag for undervisningen i ungdomsskolen.

Seksjon for kunst og håndverk:

Som faglærere i kunst og håndverk meiner vi det er utilstrekkelig med 30 relevante studiepoeng for å undervise i kunst og håndverk på ungdomstrinnet. Kunst og håndverksfaget er så komplisert og bredt at det er vanskelig å dekke kravene som stilles via kompetansemålene i LK06 i faget med bare 30 studiepoeng. I dette faget er det mange praktiske læreprosesser og teknikker i ulike materialer som det ikke er mulig å lese seg til, en må lære gjennom praktisk arbeid med.

På bakgrunn av dette meiner vi at lærere i kunst og håndverk også må ha 60 relevante studiepoeng for å ha mulighet til å gjennomføre en forsvarlig undervisning i faget på ungdomstrinnet.

Vi støtter forslaget om at lærere må ha minimum 30 relevante studiepoeng for å undervise i faget også på barnetrinnet.

